

การรับยี่สิบรอยแฉ่งไฮเนสปรินซ์อาตาลเบิต
แห่งกรุงปรัสเซีย

ด้วยยี่สิบรอยแฉ่งไฮเนสปรินซ์อาตาลเบิต พระราชโอรสแห่งสมเด็จพระเจ้า เอ็มเปอเรอเยอรมันพระเจ้ากรุงปรัสเซีย มีพระประสงค์ที่จะเสด็จเข้ามายังกรุงสยาม กำหนดว่าจะมาถึงกรุงเทพฯ ในวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน วันโกสินทรศก ๑๒๓๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชหฤทัยยินดีที่จะได้ทรงพบปะกับพระราชวงศ์แห่งประเทศที่มีพระราชไมตรี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการรับรองตามพระเกียรติยศ

เมื่อยี่สิบรอยแฉ่งไฮเนสปรินซ์อาตาลเบิตเสด็จมาใกล้จะถึงอำเภอสยาม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายพลโทเจ้าพระยาสุรวงษ์ไวยวัฒน์ที่ ๑ สมุหราชองครักษ์ ๑ พระยาพิพัฒน์โกษาปลัดทูลฉลองกระทรวงการต่างประเทศ ๑ นายพันเอก พระยารามกำแหงราชองครักษ์ ๑ นายร้อยเอก หตเวปวิชัยคันทาวุธที่ ๑ จมื่นจงภักดิ์ตังค์ขวา เจ้าพนักงานใหญ่กระทรวงวัง ๑ รวม ๕ นาย ออกไปรับเจ้าโดยเรือพระที่นั่งมหาจักรกรี

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๓ เวลาเที่ยงเศษ นายพลโทเจ้าพระยาสุรวงษ์ไวยวัฒน์ที่ ๑ นายพันเอกพระยารามกำแหง นายร้อยเอกหตเวปวิชัยคันทาวุธที่ ๑ จมื่นจงภักดิ์ตังค์ขวา ไปรับเรือพระที่นั่งมหาจักรกรีออกไปทอดรับเจ้า เมื่อถึงเมืองสมุทรปราการ พระยาสมุทรบุรานุรักษ์ผู้ว่าราชการเมือง

สมุทรปราการได้ตั้งเรือพระที่นั่งไปรับด้วย แล้วเรือพระที่นั่ง ออกจากปากน้ำไป ทอดสมอทอดอ้อมรับเจ้าอยู่ที่นอกสันดอน มีเรือรบดำหรับตามเสด็จและอยู่ประจำการด้วย

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๓ เวลากลางวัน พระยาพิพัฒน์โกษาพร้อมด้วย แสร้อย, โศคส์ราชทูตเยอรมัน ชนรล ไฟสาย ปากน้ำไปลง เรือกลไฟเล็กที่เมืองสมุทรปราการไปยังเรือพระที่นั่งมหาจักรกรีเพื่อรับเจ้าต่อไป

เวลาบ่าย ๓ โมง เรือรบชื่อเฮอทาซึ่งเจ้าเสด็จมานั้นถึงสันดอนแล้ว เรือรบที่อยู่ประจำการยังเป็นสัตตวัณเสด็จ แล้วเจ้าพนักงานที่ออกไปรับแต่เดิมนั้น ขาวประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์พร้อมด้วยราชทูตเยอรมันลงเรือใบไปรับเจ้ายังเรือรบที่เจ้าเสด็จมานั้น แล้วเชิญเจ้ามาลงเรือพระที่นั่งมหาจักรกรี มีกรมเรือเล็กเรือพระที่นั่ง ๒ ลำ พระเกียรติยศ เรือพระที่นั่งมหาจักรกรีทอดสมอทอดรับเจ้าข้ามสันดอนเข้ามากรุงเทพฯ ๑ ลำหนึ่ง

รุ่งขึ้นวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๓ เวลาเช้า เรือพระที่นั่งมหาจักรกรี ออกจากที่ทอดข้ามสันดอนเข้ามา ที่บ่อสมอทอดสมอเกล้ายังเป็นสัตตวัณเสด็จ แล้วเรือพระที่นั่งมหาจักรกรีทอดสมอทอดอยู่ทันค่ำ ในเวลาเรือเวลายังขึ้น กรมทหารเรือได้มีการเล่นต่างๆ เปนการรื่นเริง ครั้นเวลาเช้า ๕ โมง ออกเรือพระที่นั่งมหาจักรกรีจากทันดาเข้ามาตามต่าหน้าเจ้าพระยา เมื่อเรือพระที่นั่งมหาจักรกรีผ่านบ่อสมอแล้วเสด็จสมุทร ที่บ่อสมอถึงเป็นสัตตวัณเสด็จออกครึ่งหนึ่ง

ครั้นเวลาบ่าย ๒ โมงเศษ เวลานั้นหม่อมเจ้าจักรกรี
 มาถึงหน้าตึกหน้าตาโดย กรมทหารเรือได้ยังมีรับ
 ออกจากหนึ่ง แล้วเรือพระที่นั่งทอดสมออยู่ ณ
 ที่นี้ โปรดเกล้าฯ ให้พระยาอนุรักษราชมนตรี
 เจ้าพนักงานใหญ่กระทรวงวัง และผู้บัญชาการกรม
 พายพาเรือพระที่นั่งทวยเทพถวายกร มีเรือทหาร ๒
 ลำเรือกลองแขกดำหนึ่งนำและเรือตามเสด็จด้วยออกไป
 ไปรับเจ้า เมื่อเรือพระที่นั่งทวยเทพถวายกรถึงเรือ
 พระที่นั่งมหาจักรกรีแล้ว เจ้าพระยาสุรวงษ์วัฒน
 ศักดิ์ได้ นำพระยาอนุรักษราชมนตรี เจ้าหน้าเจ้า
 แล้วเชิญเจ้าเสด็จลง เรือพระที่นั่งทวยเทพถวายกร
 เติงกระบวนมายังท่าราชวรดิฐ พระบาทสมเด็จพระ
 พระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินโดยรถพระที่นั่ง
 แล้วจึงเสด็จขึ้นสู่พระบรมมหาราชวัง แล้วทรง
 เครื่องอย่างเต็มยศชาว ทรงประทับเครื่องราชอิสริ
 ยากรณียศจักรมณี เสด็จออกทรงรถพระที่นั่ง มี
 นายพลตรี พระยาอนุชิต ชาญไชย ราชองครักษ์ โดย
 เสด็จในรถพระที่นั่ง มีกองทหารม้าพร้อมด้วย
 ประจำกองหน้าหลัง เสด็จออกประมุขพิมลไชยศรี
 และวิเศษไชยศรี เสด็จออกหน้าพระตำหนักบึง
 อินทวังสระบุรี ไปตามถนนริมกำแพง ประทับรถพระ
 ที่นั่งที่ขบวนเรือพระที่นั่งราชกิจจานุเบกษา เสด็จประทับ
 พระที่นั่งราชกิจจานุเบกษา เมื่อเรือพระที่นั่งทวยเทพ
 ถวายกรมาถึงและเทียบท่าราชวรดิฐ ในเวลานั้น
 กองทหารที่ยืนแถวรับเสด็จอยู่นั้น ถวายวันทยาอุช
 และทำเพลงมรดกสรรเสริญอย่างเยอรมัน พระบาท
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จโดย ทาง ลาด พระ บาท

ไปรับเจ้าชุนจากเรือพระที่นั่ง แล้วทรงนำให้เจ้าทรง
 รุกกับพระบรมวงษานุวงศ์ข้าราชการที่เฝ้ารับเสด็จ
 แล้วเจ้าได้ ทรงนำข้าราชการ เยอรมัน ที่มานั้นเฝ้าทูล
 ถอนของชุดพระบาทแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 ทรงพา เจ้าทอดพระ เหน็ดแถว ทหาร ซึ่งรับ เสด็จขึ้น
 แล้วทรงนำเจ้าชุนรถพระที่นั่ง มีกองทหารม้าหน้า
 หลังเข้าสู่พระบรมมหาราชวังโดยทางเดิม ส่วนข้าราชการ
 เยอรมันนั้น เจ้าพนักงานได้นำขึ้นรถตาม
 เสด็จมาด้วย เมื่อถึงขบวนเรือพระที่นั่งจักรกรีมหา
 ปราสาท กองทหารที่ยืนแถวอยู่หน้าศาลารัฐ
 มนตรีและกรมพระธำมัญญรัตน์ ถวายวันทยาอุชและทำ
 เพลงมรดกสรรเสริญอย่างเยอรมัน ประทับรถพระ
 ที่นั่งที่เชิงบันไดพระที่นั่งจักรกรีมหาปราสาท พระ
 เจ้าน้องยาเธอ กรมขุนพิศมัยภควดีวิมลธิดา เสด็จ
 บดักรถพระที่นั่ง และเวลา ๖ โมง ๕ นาทีรับเสด็จ
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงนำเจ้าชุน ขึ้นไป
 พระที่นั่ง มีพระยาอนุรักษราชมนตรี เจ้าหน้าและพระยา
 มหากิจนันทราชมนตรี เสด็จขึ้นบนพระที่นั่ง และมี
 มหาดเล็กถือท่อนแซง ๒ ข้างตามเสด็จขึ้นไปด้วย แล้ว
 เสด็จประทับณที่ของพระที่นั่งชั้น ๒ ในที่นั้นข้าราชการ
 การผู้ใหญ่และข้าราชการที่เฝ้ารับเสด็จ แล้วพระบาท
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเสด็จขึ้นสู่พระที่นั่งชั้น ๒ ข้าง
 การผู้ใหญ่และข้าราชการที่เฝ้ารับเสด็จ ทรงนำเจ้าเข้า
 เฝ้าสมเด็จพระบรมมหาราชมนตรีและพระที่นั่งจักรกรี
 มหาปราสาทของศักรมณีออก แล้วจึงพระบรมราชินี
 นารถมีพระราชดำรัสกับเจ้าพ่อสมภารแล้ว เจ้าได้
 นำข้าราชการเยอรมันเหล่านั้น ถึงพระบรมราชินีนารถ

แล้ว พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว ทรงพา เจ้า
 ดงจากพระที่นั่ง ขึ้นประทับรถพระที่นั่งไป สังกวังธรรม
 รมย์ ส่วน ข้าราชการ การเยอรมัน เจ้าพนักงาน ได้
 นำขึ้นรถตามเสด็จไปสังกัธรรม รมย์ ที่สังกัธรรม
 รมย์มีพระยาวรพงษ์พิพัฒน์จัดการรับเสด็จ พระบาท
 สมเด็จพระ เจ้าอยู่ หัวประทับรถติดกับ เจ้า และข้าราชการ
 การเยอรมันตามสมควรแล้ว เสด็จกลับประทับรถ
 พระที่นั่งเข้าสู่พระบรมมหาราชวัง ได้ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้นายพดกรี พระยาอนุชิตชาญไชย
 เชิญเครื่องราชอิศริยาภรณ์มีเกล้ากรับบรมราชวงษ์
 ไปพระราชทานเจ้าที่สังกัธรรม รมย์

เวลา ๒ ทุ่ม โปรดเกล้าฯ ให้เชิญเจ้า
 และข้าราชการ การเยอรมัน เข้ามารับพระราช ทานเลี้ยง
 เปนเกียรติยศในพระ ที่นั่งมุด สถานบรมอาศน์ พร้อม
 ด้วยพระ บรมวงษานุวงศ์ ข้าราชการและ ราชทูตต่าง
 ประเทศรวม ๔๒ ทั้งที่ประทับ ในเวลาเลี้ยงนี้ มีกอง
 ทหารทำเพลงแตรเปนการครึกครื้นด้วย เสร็จการ
 เลี้ยงแล้ว ประทับรถติดกับเจ้าที่พระที่นั่งดำรงสวัสดิ
 อนุญวงษ์คือไปพอสสมควรแก่เวลาแล้ว เจ้าถวาย
 คำหมักดัมออกมาขึ้นรถที่นั่งไปสังกัธรรม รมย์ เวลา
 เกือบ ๒ ยาม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จทรง
 รถพระที่นั่งกลับวังสวนดุสิต

วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๒๓๓ เวลาเช้า
 เจ้าได้เสด็จทอดพระเนตร วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
 แล้วเสด็จไปเฝ้าสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้า
 กรมพระภาณุพันธุพงษ์วรเดชณวังบูรพาภิรมย์

เวลากลางวัน โปรดเกล้าฯ ให้เชิญเจ้าและข้า

ราชการ เยอรมันไปรับพระราชทาน เลี้ยงกลาง วันที่
 พระที่นั่งวิมานเมฆวังสวนดุสิตพร้อมด้วยพระบรมวง
 ษานุวงศ์ข้าราชการ รวม ๒๔ ทั้งที่ประทับ เสร็จการ
 เลี้ยงแล้ว ประพาศในบริเวณสวนดุสิตและทรง
 ปลุกคันทักแล้วทอดพระเนตร ละครและพาย เรือโอ
 แล้ว เสด็จกลับสังกัธรรม รมย์ ด้วยคำที่สังกัธรรม
 รมย์

วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๒๓๓ เวลากลางวัน
 ที่สังกัธรรม รมย์ เวลาค่ำ แสร ยี่, โคคัส ราชทูต
 เยอรมันได้เชิญเจ้าและข้าราชการเยอรมันที่มากับเจ้า
 ไปเสวยและรับพระราชทานเลี้ยงที่สถานทูตเสร็จแล้ว
 เจ้าเสด็จไปประทับที่คลับเยอรมัน คนเยอรมันที่อยู่
 ณกรุงเทพฯ เฝ้าแล้ว เสด็จกลับสังกัธรรม รมย์

การพระราชกุศลสัทิมวารครั้งที่ ๕

วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน รัตนโกสินทรศก ๑๒๓๓
 เปนกำหนดการพระราชกุศล สัทิมวารในการพระศพ
 พระเจ้าลูกเธอ กรมขุนสุพรรณภาควดี เวลาเช้า
 พระสังฆสัจฉนของทอดวง ๑๐ รูป ของเจ้าภาพ ๕ รูป
 มีพระภัทรมุณีเป็นประธาน รับพระราชทานฉันด้วย
 พระมหาแจ่มมาเวียงเอกเทียบ ๘ ประโยควัดมกุฏ
 กวายนาคส่วนเจ้าภาพกัณฑ์หนึ่งจบแล้ว มีการ
 สดับปกรณ์รายร้อยของทอดวง ๓๐๐ รูป ของเจ้าภาพ
 ๓๐๐ รูป

เวลาค่ำ พระสังฆ ๑๕ รูปที่รับพระราชทานฉัน
 เมื่อเช้านี้ เจริญพระพุทธมนต์จบแล้ว พระมหา
 เสงปเรียญ ๘ ประโยควัดมหาธาตุถวายเทศนาเป
 ่นส่วนของทอดวงกัณฑ์หนึ่งจบแล้ว เปนเสร็จการ ฯ